

Základná škola, Pribinova 1, Zlaté Moravce

ZÁKLADNÝ INTERNÝ PREDPIS č. 14-4/2022

**VNÚTORNÁ SMERNICA K PREVENCI A RIEŠENIU
ŠIKANOVANIA ŽIAKOV ŠKOLY**

Článok 1

Úvodné ustanovenia

- (1) **Základná škola, Pribinova 1 v Zlatých Moravciach** je škola, kde sa **netoleruje šikanovanie v nijakej forme**. V škole nie sú akceptované žiadne náznaky šikanovania, obmedzovanie osobnej slobody žiakov a učiteľov. Každý žiak má plné právo na ochranu pred násilím v akejkoľvek podobe.
- (2) Táto smernica vychádza zo **Smernice č. 36/2018** k prevencii a riešeniu šikanovania detí a žiakov v školách a školských zariadeniach, rešpektuje Školský poriadok, Štátny vzdelávací program, Školský vzdelávací program, Plán práce školy, plány koordinátorov prevencií.
- (3) Táto smernica upravuje **základné znaky, formy a prejavy šikanovania** detí a žiakov, **možnosti preventívneho pôsobenia a metódy riešenia šikanovania** žiakov v nadväznosti na zodpovednosť školy a školského zariadenia podľa § 144 ods. 1 písm. o) a § 153 ods. 1 zákona a na práva žiaka podľa § 144 ods. 1 písm. i) a k) zákona. Ustanovenia tejto smernice o škole sa rovnako vzťahujú aj na školské zariadenie.

Článok 2

Charakteristika šikanovania

- (1) **Šikanovaním** sa rozumie správanie žiaka, ktorého úmyslom je ublíženie, ohrozenie alebo zastrašovanie iného žiaka, úmyselný spravidla opakovaný útok voči žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z rôznych dôvodov nevedia alebo nemôžu účinne brániť.
- (2) **Podstatou šikanovania** je úmysel ublížiť druhému fyzicky alebo psychicky, agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov, prevaha agresora alebo skupiny agresorov nad obeťou.
- (3) Šikanovanie sa môže prejavovať :
  - a) **v priamej forme**: fyzické útoky, urážanie, nadávky, posmech, zosmiešňovanie, príkazy agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť, odcudzenie vecí, vyhrážanie, zastrašovanie, vydieranie, zneužitie osobných údajov, fotografií, šírenie nepravdivých informácií, kyberšikanovanie;
  - b) **v nepriamej forme**: prehliadanie, ignorovanie, zámerné vyčleňovanie z kolektívu, nedobrovoľné vystavovanie agresívnym situáciám.
- (4) **Kyberšikanovanie** je priama forma šikanovania, pri ktorej ide o zneužitie informačno-komunikačných technológií (telefónu, tabletu, internetu, sociálnych sietí a pod.) na úmyselné ohrozenie, ublíženie alebo zastrašovanie, pričom sa často vyskytuje v spojení s inými formami šikanovania.

(5) **Znaky kyberšikanovania** sú:

- a) sociálna alebo psychická prevaha agresora, nie je nutná fyzická prevaha,
- b) agresor vystupuje často anonymne,
- c) útok nevyžaduje fyzický kontakt agresora a obeť,
- d) agresor spravidla nevidí priamu emocionálnu reakciu obeť na útok,
- e) útoky sa šíria prostredníctvom internetu podstatne rýchlejšie ako inými spôsobmi,
- f) útoky sú prístupné veľkému množstvu osôb,
- g) agresor je schopný uskutočniť útok z rôznych miest,
- h) útoky môžu mať dlhšie trvanie v čase,
- i) obeť nemusí o napadnutí dlhšiu dobu vedieť,
- j) obeť nemusí byť schopná identifikovať agresora,
- k) zverejnené informácie, fotografie, audiozáznamy a videozáznamy môže byť náročné odstrániť z internetu.

(6) Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu **trestného činu** alebo **priestupku**.

(7) Žiak, ktorý je agresorom, môže byť trestne stíhaný najmä za trestný čin:

- a) ublíženia na zdraví (§ 155 Trestného zákona),
- b) obmedzovania osobnej slobody (§ 183 Trestného zákona),
- c) lúpeže (§ 188 Trestného zákona),
- d) vydierania (§ 189 Trestného zákona),
- e) hrubého nátlaku (§ 190 Trestného zákona),
- f) nátlaku (§ 192 Trestného zákona),
- g) porušovania domovej slobody (§ 194 Trestného zákona),
- h) sexuálneho násillia (§ 200 Trestného zákona),
- i) sexuálneho zneužívania (§ 201 až 201b Trestného zákona),
- j) krádeže, (§ 212 Trestného zákona),
- k) neoprávneného užívania cudzej veci (§ 215 Trestného zákona),
- l) poškodzovania cudzej veci (§ 245 Trestného zákona),
- m) nebezpečného vyhrážania sa (§ 260 Trestného zákona),
- n) nebezpečného prenasledovania (§ 360a Trestného zákona),
- o) výroby detskej pornografie (§ 368 Trestného zákona),
- p) rozširovania detskej pornografie (§ 369 Trestného zákona),
- q) prechovávanl detskej pornografie (§ 370 Trestného zákona),
- r) ohovárania (§ 373a Trestného zákona).

(8) Šikanovanie môže napĺňať skutkovú podstatu priestupku proti občianskemu spolunažívaniu alebo priestupku proti majetku.

(9) Skutočnosť, že fyzická osoba nie je trestne zodpovedná **z dôvodu nízkého veku** (§ 22 Trestného zákona) nie je prekážkou na podanie žaloby vo veci náhrady školy, ktorú žiak spôsobil na majetku alebo vo veci náhrady ujmy, ktorú žiak spôsobil na zdraví. **Zákonný zástupca žiaka a žiak zodpovedajú za škodu spoločne a nerozdielne.**

- (10) Pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec, ktorému je známy prípad šikanovania a neprijme žiadne opatrenie, môže byť stíhaný najmä za trestný čin:
- neprekazenia trestného činu (§ 341 Trestného zákona),
  - neoznámenia trestného činu (§ 340 Trestného zákona),
  - ublíženia na zdraví (§ 158 Trestného zákona).

Článok 3

Prevenia šikanovania

(1) **Prevenia šikanovania** sa zabezpečuje formou:

a) súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane pozitívneho vplyvu osobnosti pedagogického a odborného zamestnanca v rámci **každodenného vyučovania (vrátane triednických hodín so špecifickým zameraním na prevenciu šikanovania, adaptácie žiakov, zlepšenia pozitívnej klímy v triede), obsahového zamerania a didaktiky predmetov a prierezových tém:**

- osobný a sociálny rozvoj,
- mediálna výchova,
- multikultúrna výchova,
- ochrana života a zdravia,
- výchova a vzdelávanie k ľudským právam,
- výchova k občianstvu,
- boj proti extrémizmu,
- výchova k manželstvu a rodičovstvu;

b) **súťaží, hier, prednášok, diskusií** organizovaných školou alebo inými relevantnými subjektami (CPPPaP Zlaté Moravce, Mestská polícia, policajní preventisti,...).

(2) **Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ *priebežne informujú*** zákonných zástupcov, opatrovníka, osoby, ktorým súd zveril dieťa do osobnej alebo pestúnskej starostlivosti alebo do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu o **preventívnych činnostiach školy**. Informovanie môže prebiehať prostredníctvom **rodičovských združení, zverejňovaním na webovej stránke školy**, prostredníctvom **aplikácie Edupage**, či iným primeraným spôsobom. Pri realizácii preventívnych činností školy riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ venujú zvýšenú pozornosť efektívnosti týchto činností. Za efektívnu stratégiu sa nepovažujú jednorazové činnosti, kultúrne podujatia, moralizovanie a zastrasovanie.

(3) **Riaditeľ školy, koordinátor prevencie a triedny učiteľ *vopred preveria navrhované preventívne činnosti*** školy s cieľom predísť nežiaducemu vplyvu neodborných činností, škodlivému vplyvu kultov, siekt či extrémistických organizácií na žiakov.

- (4) **Riaditeľ školy oboznamuje** s podstatou, formami a nebezpečnými dôsledkami šikanovania všetkých žiakov príslušnej školy a ich zákonných zástupcov, zamestnancov príslušnej školy, osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa, zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu.
- (5) **Riaditeľ školy zodpovedá** za systémové aktivity školy v oblasti prevencie šikanovania. Pri príprave a realizácii celoškolskej stratégie:
- a) vytvára pozitívne prostredie v škole,
  - b) podporuje prosociálne správanie a vzťahy detí,
  - c) určuje v školskom poriadku:
    - I. pravidlá správania sa, vrátane sankcií za ich porušenie,
    - II. pravidlá používania informačno-komunikačných technológií (mobilných telefónov, tabletov, počítačov a iných komunikačných technológií) v priestoroch školy,
  - d) rozpracúva podrobnosti prevencie a riešenia šikanovania žiakov vo vnútornom predpise školy,
  - e) zabezpečuje zvýšený dozor pedagogických zamestnancov cez prestávky, pred začiatkom a po ukončení vyučovania, v čase mimo vyučovania, najmä v priestoroch, kde k šikanovaniu už došlo alebo by k nemu mohlo dochádzať.
  - f) oboznamuje pedagogických a odborných zamestnancov so spôsobom oznamovania a preverovania šikanovania,
  - g) informuje o postupe pri zistení šikanovania:
    - I. pedagogických a odborných zamestnancov,
    - II. žiakov,
    - III. zákonných zástupcov žiaka, osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa, zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu,
  - h) zabezpečuje zverejnenie kontaktných údajov inštitúcií, ktorú sa prevenciou a riešením šikanovania zaoberajú,
  - i) určuje v pracovnom poriadku školy povinnosť zamestnancov školy oznamovať podozrenie zo šikanovania,
  - j) zabezpečuje vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti prevencie šikanovania, kyberšikanovania, prostredníctvom zvyšovania digitálnej gramotnosti učiteľov,
  - k) spolupracuje s odbornými zamestnancami príslušného CPPP a P (CPPP a P v Zlatých Moravciach) a ďalšími odbornými pracoviskami poradenských a preventívnych služieb v regióne (Mestská polícia v Zlatých Moravciach, policajní preventisti, a iné.)
  - l) zapája do prevencie šikanovania žiacku školskú radu, radu školy a zriaďovateľa.

Článok 4

Metódy riešenia šikanovania

- (1) **Riaditeľ školy** alebo ním poverená osoba **zostavuje tím zamestnancov školy**, ktorý navrhuje a zabezpečuje odborný postup pri riešení šikanovania. V škole zabezpečuje prevenciu a riešenie šikanovania v spolupráci s vedením školy koordinátor prevencie šikanovania, ktorý je súčasťou Školského podporného tímu a ktorý úzko spolupracuje s jeho ďalšími členmi (výchovný poradca, špeciálny školský pedagóg, asistenti učiteľa) a s koordinátorom prevencie sociálno-patologických javov, koordinátorom informatizácie, koordinátorom boja proti obezite.

- (2) **Riaditeľ školy** alebo **ním poverená osoba** pri zisťovaní a preverovaní šikanovania:
  - a) zabezpečí bezodkladnú pomoc obetiam a ochranu obetí,
  - b) zabezpečí dozor v triede, kde sa preveruje šikanovanie,
  - c) vykonáva opatrenia na zabránenie novej krivej výpovede agresora jeho izoláciou počas preverovania šikanovania,
  - d) preveruje šikanovanie bezodkladne v čase, keď agresor nie je ešte dohodnutý na spoločnej výpovedi s obeťou, svedkami alebo inými osobami, ktoré na šikanovanie upozornili,
  - e) zabezpečí, aby obeť nebola konfrontovaná s agresorom,
  - f) zabezpečí zistenie vhodných svedkov a uskutočnenie individuálnych alebo konfrontačných rozhovorov so svedkami,
  - g) uchováva dôkazy pri podozrení na kyberšikanovanie v spolupráci s koordinátorom informatizácie alebo externým expertom,
  - h) kontaktuje vo vzťahu k obeť, agresorovi a svedkovi šikanovania zákonných zástupcov, osoby ktoré sa osobne starajú o dieťa, zariadenie, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu, zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, v ktorom je žiak umiestnený,
  - i) kontaktuje miestne príslušné centrum,
  - j) zabezpečí použitie anonymnej dotazníkovej metódy,
  - k) vedie písomné záznamy o riešení jednotlivých prípadov šikanovania,
  - l) zabezpečí pri rozhovoroch prítomnosť najmenej dvoch pedagogických alebo odborných zamestnancov,
  - m) ohlasuje príslušným útvarom Policajného zboru podozrenie na spáchanie priestupku alebo trestného činu.

Článok 5

Opatrenia na riešenie šikanovania

V prípade, že sa v škole vyskytne prípad šikanovania, budú sa používať tieto opatrenia:

- (1) **Opatrenia pre obeť** a jej zákonných zástupcov, osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa a zariadenie, v ktorom je obeť umiestnená na základe rozhodnutia:
  - a) odporúčanie vyhľadať individuálnu odbornú starostlivosť (predovšetkým CPPPaP v Zlatých Moravciach, koordinátor prevencie šikanovania, výchovná poradkyňa školy, školský špeciálny pedagóg)
  - b) zabezpečenie skupinového intervenčného programu v spolupráci s CPPPaP v Zlatých Moravciach,
  - c) zaistenie bezpečia obete,
  - d) zabezpečenie informovania a poradenstva o šikanovaní pre osoby uvedené v čl.3 ods.2,
  - e) v mimoriadne závažnom prípade:
    - I. oznámenie príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny
    - II. oznámenie príslušnému útvaru Policajného zboru Slovenskej republiky, ak je podozrenie, že bol spáchaný priestupok alebo trestný čin.

- (2) **Opatrenia pre agresora** a jeho zákonných zástupcov, osoby, ktoré sa osobne starajú o dieťa a zariadenie, v ktorom je agresor umiestnený na základe rozhodnutia súdu:
  - a) odporúčanie zákonným zástupcom agresora vyhľadať odbornú starostlivosť centra (predovšetkým CPPPaP v Zlatých Moravciach,...)
  - b) preloženie agresora do inej triedy,
  - c) uloženie výchovného opatrenia:
    - I. pokarhanie triednym učiteľom – pri prvom preukázaní šikanovania,
    - II. pokarhanie riaditeľom školy – pri druhom preukázaní šikanovania,
    - III. znížená známka zo správania – pri ďalšom preukázaní šikanovania.

- (3) **Pedagogický alebo odborný zamestnanec je povinný šikanovanie alebo podozrenie zo šikanovania medzi žiakmi bezodkladne riešiť a každej jeho obeť bezodkladne poskytnúť pomoc.**

Článok 6

Spolupráca školy s orgánmi činnými v trestnom konaní a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

- (1) **Riaditeľ školy** je povinný oznámiť orgánom činným v trestnom konaní podozrenie, že žiak sa dopustil šikanovania alebo spáchania trestného činu uvedeného v čl.2 ods.7 alebo opakovanie spáchal priestupky uvedené v čl.2 ods.8 v súvislosti so šikanovaním.
- (2) **Riaditeľ školy** je povinný orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately oznámiť:
  - a) podozrenie podľa odseku 1,
  - b) skutočnosti, ktoré ohrozujú obeť, agresora alebo svedkov,
  - c) opatrenia, ktoré prijal podľa čl.4 alebo čl.5.

Článok 7

Spolupráca školy so zákonnými zástupcami žiakov, osobami, ktoré sa osobne starajú o dieťa, zariadením, v ktorom je žiak umiestnený na základe rozhodnutia súdu

- (1) Pri podozrení na šikanovanie žiaka spolupracujú riaditeľ školy, koordinátor prevencie, výchovný poradca, ďalší členovia Školského podporného tímu, ďalší pedagogickí a odborní zamestnanci s rodinou obete a rodinou agresora.
- (2) Pedagogickí a odborní zamestnanci dbajú pri rozhovore so zákonným zástupcom obete, agresora alebo svedka najmä na zachovanie dôvernosti informácií.
- (3) Spoluprácu so špecializovanými inštitúciami pri danej problematike zabezpečuje riaditeľ školy, resp. ním poverená osoba.
- (4) Riaditeľ školy môže odporučiť zákonným zástupcom agresora, osobám, ktoré sa osobne starajú o dieťa alebo zariadeniu, v ktorom je agresor umiestnený na základe rozhodnutia súdu, umiestniť agresora na dobrovoľný diagnostický pobyt do diagnostického centra alebo do liečebno-výchovného sanatória.
- (5) O úkonoch podľa tohto článku osoba poverená riaditeľom školy vyhotovuje zápis, z ktorého po jednom vyhotovení poskytne každej zo zúčastnených osôb.

Článok 8

Postup v prípade podozrenia na šikanovanie a v prípade zistenia šikanovania

- (1) V zmysle čl.5 ods. 3 je každý pedagogický a odborný zamestnanec školy v prípade podozrenia alebo zistenia šikanovania povinný danú skutočnosť riešiť.
- (2) V prípade, že sa v priestoroch budovy počas školského vyučovania, resp. na akciách organizovaných školou zistí prípad šikanovania, resp. podozrenie na šikanovanie, je každý pedagogický a odborný zamestnanec povinný postupovať takto:
- a) Zamestnanec, ktorý si danú skutočnosť všimne, alebo je na ňu upozornený žiakmi, si **zistí meno a priezvisko žiakov (agresora a obeť) a triedu**, ktorú títo žiaci navštevujú.
  - b) Zamestnanec, ktorý prípad zistí, **bezodkladne informuje** o tejto skutočnosti **triedneho učiteľa agresora a obeť, koordinátora prevencie šikanovania a vedenie školy**.
  - c) Následne **triedny učiteľ kontaktuje** členov **Školského podporného tímu**, v spolupráci s ktorými bude daný prípad prešetrovať (koordinátor prevencie, výchovný poradca).
  - d) **Triedni učitelia si prizvú na prešetrenie** prípadu daných žiakov, vrátane prípadných svedkov, zamestnanca školy, ktorý skutočnosť oznámi a kolegu, s ktorým prípad prešetrujú, v prípade potreby niekoho z vedenia školy. Pri prešetrení prípadu **zachovávajú dôvernosť**. Agresora, obeť a prípadných svedkov **vypočúvajú oddelene**. Zabezpečia, aby nedošlo k ich vzájomnej konfrontácii.
  - e) O danom stretnutí prešetrujúci učitelia **spíšu zápis**, v ktorom popíšu skutočnosť, vyjadrenia agresora, obeť, prípadných svedkov a navrhnu opatrenia na riešenie vzniknutej skutočnosti. Zápis odovzdajú v 1 vyhotovení:
    - riaditeľke školy
    - koordinátorovi prevencie šikanovania
    - jeden exemplár si nechajú triedni učitelia.
  - f) **Triedni učitelia** agresora a obeť v spolupráci s kolegom, s ktorým prípad prešetrujú si v prípade potreby **pozvú na pohovor rodičov, resp. zákonných zástupcov** týchto žiakov. K pohovoru v prípade potreby prizvú aj vedenie školy. O tomto stretnutí **spíšu zápis**, ktorý bude obsahovať vyjadrenia jednotlivých strán a návrhy opatrení na riešenie vzniknutej skutočnosti.
  - g) Po písomnom uzavretí celého prípadu, zvážení návrhov na opatrenia, vyjadrení agresora, obeť, rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov **riaditeľ školy rozhodne o ďalšom postupe** v súlade so Školským poriadkom.

- h) V priebehu vyšetrovania a po vyšetrení celého prípadu šikanovania je potrebné zachovať dôvernosť.
- i) V prípade, že si jav šikanovania všimne žiak/žiačka školy, je povinný/povinná okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho triedneho učiteľa a v jeho neprítomnosti zástupcu vedenia školy.

Článok 9

Záverečné ustanovenia

- (1) Mená a priezviská osôb zodpovedných za prevenciu a riešenie šikanovania sú uvedené v prílohe Vnútornej smernice. Jedná sa o riaditeľa školy, zástupcov vedenia školy, koordinátorov prevencií, členov Školského podporného tímu a triednych učiteľov jednotlivých tried. Tieto údaje sa budú aktualizovať pred začiatkom každého školského roka, resp. v prípade zmeny počas daného školského roka ako dodatok k Vnútornej smernici.
- (2) Vnútorná smernica k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov Základnej školy, Pribinova 1 v Zlatých Moravciach bola prerokovaná na Pedagogickej hodnotiacej rade dňa 20. 04. 2022 a nadobúda účinnosť dňa 21. 04. 2022.

Vypracovala
Mgr. Lenka Tóthová
koordinátor prevencie a riešenia šikanovania

Schválila
Mgr. Lenka Herdová
riaditeľka školy

